єпископ Михалівецький, за асистування місцевого священика о. Горкая. Вкінці богослужень Преосвященний Владика Кирил звернувся із словом до вірників і нагородив о. Штефана Горкая саном протоєрея за його успішну діяльність.

Неділя 30 липня ц. р. була радісною для православних вірників в Поздишовцях, бо до них завітав Преосвященний Владика Кирил. Привітали його вірники, діти з віршиками, а куратори старим слов'янським звичаєм хлібом-сіллю. Настоятель храму о. Петро Семанцо привітав його у вході до храму.

Св. Літургію служив Преосвященний Владика Кирил за асистування о. прот. Йоана Хоми, директора ЄР, і нантоятеля приходу о. Семанца. Проповідь на тему Євангелія говорив о. Хома. По Літургії відбулась мила подія з благодарственним молебенем. Насамперед Преосвященний Владика нагородив о. Семанца саном протоєрея за його успішну працю. А потім за 50-річну канторську діяльність Андрію Чижмарові, який разом з своєю дружиною Анною відмічав і 60-річчя подружнього життя, передав похвальну грамоту.

Вкінці св. Літургії із словом до вірників звернувся Преосвященний Владика Кирил. Й. Ж.

НА ПРАВОСЛАВНУ ЦЕРКОВНУ ПРЕСУ ДАРУВАЛИ:

М. Курятник, Межилабірці — 30 Кчс, Андрій Малина, Упор — 100 Кчс, родина Кишкашова, Орехова, окр. Михалівці — 50 Кчс, Андрій Лошак, Йовса — 100 Кчс, православні вірники з Ластовець — 200 Кчс, М. Волкова, Брезно — 25 Кчс, Кирил Бирка, Швермово — 50 Кчс, віруюча із Швермова — 50 Кчс і православні вірники з Кральовець Кошицького округу — 110 Кчс.

Всім, хто дарував на потреби преси, щиро дякуємо. Прізвища дальших опублікуємо в наступному номері.

Слідуючий номер вийде 2 жовтня 1978 р.

Видає: Православна церква в Чехословаччині у ЦВ у Братіславі. — Редакція: 080 01 Пряшів, вул. ім. Словацької республіки рад, № 1 Тел.: 313-79. Керує редакційна колегія. Відповід. редактор проф. Др. Стефан Пружинський, технічний редактор Г. Ференцова. — Виходить 12 раз у рік. — Друкують Дуклянські друкарні, н. п. Пряшів. **Річна передплата — 12 Кчс, один номер — 1 Кчс. Річна передплата для кордону — 2 долари — Поширює ПГС. Замовлення приймає кожний поштамт і листоноші. Закордонні замовлення треба надсилати на адресу PNS —** Ústredná expedícia tlače, Bratislava, Gottwaldovo nám. 48. **Дозволено постановою SÚTI 15/10 z 27. 12. 1972.**
Číslo indexu: 49 894.

ЗАПОВІТ СВ. КИРИЛА І МЕФОДІЯ

РІК ВИДАННЯ XXI МІСЯЧНИК ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ № 9/1978

О правильном воспитании
(Из поучений св. И. Златоустого)

Развратъ детей часто способствуют родители излишней привязанностью к ним, чем они бывают как детоубийцы. Рассмотрим это подробно. Они, дети обыкновенно допускаются непристойности тогда, когда видят на плохом примере своих родителей. Если бы они жили, как полагается и к этому приводили своих детей, раскрывая, пред ними то, сколько добра происходит от хорошего поведения, а сколько зла от непристойного, что им самим приносит вред, то дети на редкость допустились бы того, за что приходится родителям стыдиться. Великое дело, если душа, получившая наставление, и избегает разврата. А юноша если будет увлечен в плохую среду, а еще к тому он дома ничего хорошего не увидит, не услышит, то что можно ожидать от него? Юноша сам по себе не имеет в себе достаточно сил, чтобы отстал от плохого и принялся за хорошие дела, и прежде, чем возрастет, станет вместилищем зла. Тело не может жить долго, питаясь вредною пищею, так и душа, не может принять чего-то хорошего, будучи заражена злом и направляется путем погибели. Если кто оскорбил твоего сына и он пожалуется тебе, ты непременно наведешь его, чтобы он отмстил обидевшего его. Но и многое другое вы, родители, делаете, чем портите своих детей. Плохо не только то, что вы внушаете им то, что не должно было делать, но не смотрите за их жизнью и нисколько не тревожитесь, если они что-то совершили непростойное. Не заботитесь об их исправлении, проявляя крайнее равнодушие к ним. Что может быть хуже этого отношения родителей?

Бог тебя почтил отцом детей, будь им отцом в полном смысле этого слова. Воспитывай в молодой душе добрые качества, это послужит к его успешному обучению. Что из него, если науки приобрел себе, а душа у него развращена, этим он вредит себе и другим, а тебе подвергает в величайшую срамоту. Если и меньше приобреет наук, но будет ли он целомудренный, он далеко больше принесет пользы, чем развращенный с ученостью. Я этим хочу сказать не то, чтобы ваши дети не обучались наукам, оставались невеждами, но призываю вас — дать с образованием и благочестие, чтобы преградить приступь к их сердцу порокам. И Ап. Павел приставлял к детям учителей добродетели, ибо от сего происходит множество добра: прекратились бы скорби, удалено зло и все наслаждались бы миром. Сделаем все, чтобы обогатить детей благочестием, а отсюда потекут и прочие земные блага и надежда на улучение вечных благ, сооружив из них христоносный храм Св. Духа, направляя и делая все к их пользе, чтобы и самим нам получить одинаковые с ними награды.

Рождество Пресвятой Богородицы

«Рождество Твое Богородице Дево,
радость возвести всей вселенной».
Тропар праздника.

Сегодня в общей духовной темноте и безотрадности людской является зорница и извещает, что «ночь минула и день приблизился», - родится из дому Давидова (Лук. 1, 27) Пречистая Дева Мария, Которая приносит благую весть, что уже скоро засияет нам «Солнце Правды» (Мал. 4, 2), Светло вечное - Христос Бог наш, Который принесет благую, великую радость, примирит людей с Богом и навернет им еще из рая потерянную

первоначалальную святость. Ныне в Назарете родится та Дева, о Которой великий пророк Исаия (7, 14) предсказал, «что Дева во чреве зачнет и родит Сына, Которому имя будет Эммануил» (с нами Бог). Потому справедливо св. Православная Церковь величает в своих песнопениях Рождество Богородицы - как «начало нашего спасения» (стих. на Литии) и «всемирная радость». Иоанн Златоуст говорит: «потому, что Богородицею обновился весь род людской и печаль праматери Евы переменилась в радость». А св. Андрей Критский пишет: «Ныне Сотворителю всего устроился одушевленный храм и сотворение приготовляет как новое жилище своему Творцу».

Рождение в мир дитяти есть событие веселое, дающее радость, ибо «родился человек в мир» и началася новая жизнь в мире, высоте и событие, которое возбуждает заботу. Не потому, что возле дитяти много требуется от матери забот, чтобы поставить дитя здоровым на ноги и не потому, что от отца понадобится напряжение в труде, обеспечить возможность счастья для нового члена семьи. Но потому, что при рождении дитяти люди задумываются над его судьбой и что никак не могут сказать: что ожидает это дитя в его дальнейшей жизни на земле, - горе или радость, добро или зло. Но вот - Благословенное дитя, - Пресвятая Дева. С Нею вошла в мир радость не только для престарелых праведных Иоакима и Анны, Ее Праведных родителей, но и для всего мира, для всего бывшего и будущего человечества.

Возникает вопрос, откуда есть разница, что рождение одних детей приносит в мир больше радости и утехи, а других - больше горя и печали. Св. Православная Церковь в утверждение сего праздника, тайну различия добрых і недобрых детей нам объясняет.

Тайна того, почему одни дети - радость для родителей, а другие реже, - в самых родителях. «Благословение родителей утверждает домы чад», - говорит Слово Божие. Но надобно, чтобы и сами родители были благословенны и могли своими молитвами и делами исполнить благословение на своих детях. В Ветхом Завете Господь обещает сохранять свое благословение за потомками доброго корня даже до тысячного рода (2 М. 5, 10). Что можно больше обещать как награду за благочестие для родителей?! Итак в вашем личном родительском благочестии и доброй жизни заключается залог счастья ваших детей и милости к ним Божией. Из семени доброго и плод благословенный будет. Апостол Павел говорит: «Благочестие полезно на все, обитование имуще небесных и земных благ (1 Тим. 4, 8.). Пример праведных супругов, святых Иоакима и Анны, дают нам прекрасный пример. Через Пресвятую Деву Марию за свое благочестие они удостоились быть «Богоотцами», вочеловечевшегося Сына Божия, Господа нашего Иисуса Христа.

Сегодня св. Православная Церковь торжественно прославляет Рождество Пресвятой Богородицы Девы Марии, Которую перед всеми веками Бог избрал и прославил для нашего счастья, и радостно поет: «Из Тебя бо возсия Солнце Правды Христос Бог наш и, разрушив клятву, даде благословение». Прославим же и мы, дорогие братья и сестры во Христу, Божую Матерь, нашу Заступницу и Ходатаицу пред Богом. Просим Ее, чтобы Она показала свою материнскую любовь к нам грешным - своим детям и помагала нам во всякой потребе на пути к нашему спасению, - к счастью блаженной вечности в Царстве Небесном.

Прот. В. Мандзюк.

Звістування слова Божого

«І знову почав Він навчати над морем»
(Мр. 4, 1)

«І Він сів, та й навчав народ із човна»
(Лк. 5, 3)

Св. Євангеліє нам прозраджує, як незвичайно виглядало місце, з якого проповідував Ісус Христос. Місця проповіді були різні. Одного разу це був звичайний човен, іноді пустиня чи гора Оливна, і лише дуже рідко єрусамилмський храм. Ісус Христос переважно проповідував під відкритим небом, звідки вибирав і свої неповторні повчання, які називаємо притчами. Не завжди Він проповідував у приємному середовищі, користаючись матеріалом, який Його сучасники добре знали. І все це могло бути причиною, щоб слухачі гомоніли, розходилися. Одні могли виговорюватись, що не будуть у непогоді чи спеці слухати людину з Назарета, коли з Назарета і так нічого доброго не може бути (?). Інші знов могли вказати на полотно, матеріал, адже це все добре знали. Знали дерево, сім'я, знали, як росте, винницю і польові ліелі, бо ізріліти були дітьми природи, в ній народилися, з нею росли, вона їх живила, з нею радувались і сумували. До того ще Христос нікого не щадив, не дивився на особу, аж декотрі казали: «Жорстока це мова! Хто слухати може її?» Так, ще много було інших причин, із-за яких слухачі могли розійтись. Але чи всі слухачі залишали Його? Ставалось, що многі Його залишили (Йоан. 6, 59), але більшість із них залишалась із Ним і кілька днів, в непогоду, спеку, много разів голодуючи і з захопленням слухали Його слово. Таку пристрасну участь варто похвалити, бо заганьблює і віруючих християн, які не з великою радістю ходять до храму Божого, не радо слухають проповіді, і хоч не мусять стояти у природі, під небом,

у поганій погоді, бо майже всюди маємо гарні, приютні храми Божі, де і взимку приємніше, ніж іноді вон в природі. Але саме ми маємо стільки виправдань, чому не ходимо до храму, чому не з радістю слухаємо слово Боже, чому . . .

Одні виправдовуються: проповідь довго триває, стояти на сторожі охотнику, точитись в танці дівчині цілу ніч, сидіти на риболовлі в спеці, але вистояти на молитвах одну-єдину годину в храмі і послухати мелодію церковних пісень, Божі слова, - цього справді многі не докажемо, бо нам здається цей час вічністю.

Інші знов скаржаться, що священик проповідує все те саме. Коли спитаєтесь їх, що священик проповідував минулої неділі, то не знають сказати ні словечко. Коли ми їмо нині хліб, то можемо твердити, що такий самий хліб ми їли і минулого року? Хто твердив би таке, то сам себе обманював би. Це саме стосується і проповіді. Може, ми вже чули ту правду Божу, але, напевно, чули її в іншій формі, яка неповторна і для самого проповідника. І хоч би це була правда, то чи це може бути причиною, щоб ми не заслухали слово Боже? Адже і Христос проповідував про відомі справи.

Є і такі, що твердять: мені не подобається проповідник, бо він строгий, безкомпромісний і безоглядний. Насамперед пригадаймо собі Ісуса Христа, яким Він був? Про Нього сказали: «Майстре, ми знаємо, що Ти справедливий, що не дивишся на особу!» Чому б мав дивитися, дбати про особу? Адже Його святим обов'язком є вчити, проповідувати, нагадувати і навіть карати. Коли священик проповідує, то ще не карає!

Зрозуміло, священик-проповідник не має бути збирачем сміття на приході, не має те, що зібрав між клеветними людьми, виносити на поверхню і проповідувати це замість слова Божого. Це не було б правильне і корисне. Але признаймо собі, що є люди, які ніколи не хочуть чути правду, які лише і лише чекають, що їх священик буде хвалити. А коли священик вкаже на слабу віру, на неморальне життя, на інші гріхи, які, як рак, роз'їдають блаженне співжиття родин чи приход, то стають неспокійними. Вони хотіли б мати священика, який би схвалював їх гріхи, замовчував, обходив, не нагадував. І священик знайде у собі відвагу Йоана Хрестителя і скаже: «Недостойно живете!» Стається, що чекає його подібна відплата, як Йоанна Хрестителя. Може, ще краще, коли священику «віддячаться» так, як мав би чекати на таку нагороду:

Один священик був сповідником багатого купця. За добру оплату мовчанням пробачив всі його гріхи. Коли купець на смертельному ліжку писав завіт, присутній священик нагадав йому, щоб не забув про нього і щоб дещо йому вручив. «Ой, не забуду, - сказав смертельно хворий купець, - як нагороду за твої послуги доручаю тобі гарний вогонь, який ти успадкуєш разом зі мною.» Коли священик почав хреститись, купець додав: «Хрестися, як хочеш, ти, фальшивий слуго, ніщо тобі не допоможе. Мусиш бути і потім зі мною. Якби ти мене попереджав і в належній мірі карав, то, може, я б покаявся, але ти нічого не сказав про моє грішне життя, а тому ти є причиною мого падіння». Бережи, Боже, священика від такої нагороди«

Є вірники, які обгрунтовують свою неохоту до слухання проповіді і тим, що ніби священики «воду проповідують, а вино п'ють». Не знаю за чим так гадають, але одне знаю, що про Завіт Ісуса Христа нічого не знають. Бо ж Христос сказав: «Тож усе, що вони скажуть вам, - робіть і виконуйте» (Мтв. 23, 3). Кожен священик-проповідник, проповідь якого розходиться із життям, дістане свою відплату, бо біда тому, від кого походить падіння.

Знайдуться такі вірники, які твердять, що і радо заслухали б слово Боже, але ніби нічого з проповіді не пам'ятають. Для них, може, пригодиться порада мудрої жінки. Коли одного разу поливала на луці полотно, зупинився біля неї сусід світацького духу. Вступив з нею у розмову. Вона призналася йому, що поспішає, бо хоче встигнути ще на св. богослуження. Але співбесідник заперечив їй: «Яку користь будете мати, сусідко, з ходження у храм, чи ви щось запам'ятаєте з того, що почуєте?» Жінка йому на це відповіла: «Знаєте, хоч із проповіді много не запам'ятаю, але проповідь зробить своє, так як вода для цього полотна. Воду з нього сонце висушить, але притім вода виконає своє, так що полотно чим далі біліше і біліше. Так впливає проповідь і на мене».

Яке ж заключення зробити із сказаного? Може, буде добре, коли священик і надалі буде доторкатися свідомості грішників без страху і з метою привести їх до пізнання Правди, а вірники замість оцінки проповіді краще нехай оцінюють самі себе, щоб не були суджені, коли Господь покличе їх до себе у вічність.

Большая радость

Большая радость жизни
чувствовать, что мы нужны
и непременно жить должны,
и ощущать, что нам дано
нежно и искренно любить,
а не любви просить.

И постоянны быть должны
мы в сей Божественной Любви.
Ей никогда не изменяя,
Чтобы приблизить двери Рая.
И, если нас хотели бы убить,
— мы все — таки должны любить
и о спасении врагов своих
— Спасителя молить.

Лариса Рабкова

Выдающееся событие — заседание пятого конгресса ХМК

Как уже известно читателям нашей церковной печати, с 22 по 27 июня 1978 г. в Праге состоялся Общехристианской Мирный Пятый Конгресс. На нем приняло участие всего более 600 человек разных исповеданий. На Конгрессе приняли участие и 4 Предстоятеля от Православных Церквей: Святейший Патриарх Московский и всея Руси ПИМЕН, Святейший Патриарх Грузии ИЛИЯ, Святейший Патриарх Болгарский МАКСИМ, Блаженнейший Митрополит Варшавский и всея Польши ВАСИЛИЙ и Митрополит ДОРОФЕЙ.

Наша Православная Церковь устроила торжественное соборное богослужение, Литургию 25 июня в кафедральном соборе св. Кирилла и Мефодия в Праге. Богослужение возглавил Святейший Патриарх ПИМЕН, сослужили упомянутые Архиереи, Президент ХМК, Митрополит Ленинградский и Новгородский НИКОДИМ, от Румынской, Кипрской Церкви и другие Архиереи. Храм был переполнен молящимися. Умилительно и высоко художественно спевал хор. Возгласы произносились на церковнославянском, греческом, грузинском, румынском, мадьярском и чешском языках. Из государственного кинофильма засняли несколько моментов, документирующих это знаменательное торжество. После окончания Божественной Литургии митрополит Дорофей приветствовал высоких гостей и делегатов ПЯТОГО МИРНОГО КОНГРЕСА ХМК следующим словом, которое приводим полностью.

ПРИВЕТСТВЕННОЕ СЛОВО МИТРОПОЛИТА ДОРОФЕЯ

Ваши Святейшества, Ваше Блаженство Высокопреосвященнейший Митрополит Никодим, президент ХМК, досточтимые Архипастыри, отцы и братья, делегаты!

С чувством исключительной радости, живого и глубокого внутреннего душевного волнения разрешите приветствовать ВАС, дорогих нашему сердцу Предстоятелей Церквей и присутствующих здесь Архипастырей и прочих выдающихся богословов, делегатов ПЯТОГО КОНГРЕССА ХМК. Как счастливый для нас и для нашей Церкви предоставился случай встретить и принимать ВАС в этом скромном, но сегодня величественном кафедральном соборе. Эти незабываемые для нас и нашей паствы минуты неизгладимо войдут в историю нашей Церкви. Ваши богоугодные молитвы, совершенные в этом храме, и благословение мы приняли как великий дар ниспосланный нам Свыше, что весьма вдохновило нас и нашу паству.

Изливая горячие чувства приветствия, мы принимаем Вас не только как весьма возлюбленных нашему сердцу Предстоятелей Св. поместн. Церквей, присутствующих Архипастырей и остальных делегатов, но мы принимаем Вас, как Ангелов, т. есть вестников и защитников справедливого мира на земле. Ваша последовательная и многолетняя миротворческая, екуменическая и гуманная (в широком смысле слова) деятельность, как яркая путеводная звезда, которая проливает свет, освещая широкие горизонты, охватывает далекие пространства вселенной, призывая всех людей стать единомысленными в великом и вожделенном деле за мир, безопасность, сотрудничество и за сосуществование всех людей.

Мы воочию убедились, что к этому побуждает Вас не одни гуманные идеи - вносить дух мира и братолюбия среди людей. Но на это делание вдохновляет Вас дух Св. Евангелия, голос Христа Спасителя. Его Божественный призыв к всем людям: «Мир имейте между собою». (Марк. 9, 50). Подвиг по миротворчеству велик пред Богом и весьма вожделенный для миролюбивых обществ людей. Но он, как мы знаем, бывает весьма трудный и даже напряженный. Однако Вас нисколько не смущает трудность сего священного подвига. Но как высокопарные орлы окрылённые любовью к Богу и ближнему, с радостью несёте этот труд во имя Божие и любви к человеку и за сохранение величайшего дара Божия на земле - жизни всего человечества. Подлинно, большой подвиг приняли на себя миротворцы, но велика их и награда от Бога и похвала от людей. Сам Спаситель наш назначил им награду, что миротворцы будут наречены «сынами Божиими». Такой высокой чести удостоятся митротворцы, которые подражают Христу, принесшему мир на землю.

Несмотря на неустанную Вашу занятость в делах Церквии, Вы, Святейшие и Блаженнеший Предстоятели, приняли на себя труд лично возглавить делегации на ПЯТОМ КОНГРЕССЕ. Ваше личное участие и содержательные выступления в его работе придало огромный авторитет настоящему юбилейному Конгрессу, который призывает не только всех христиан, но и всех людей доброй воли объединить свои ряды, поднять голос протеста против произведений новых видов оружия массового уничтожения и единодушно стать за неотложное начало разоружения и за сохранение прочного мира на земле.

Наша Церковь в Чехословакии также по мере своих сил с любовью несет труд по миротворчеству. Внушительные результаты на этом поприще Поместных Православных Церквей, а в особенности Русской Православной Церкви и лично Вашего Святейшества и нас вдохновляют не щадить своих сил и время вплоть до окончательной победы миролюбивых сил и торжеству всего миролюбивого человечества. Но как мне думается, потребность бдительно стоять на страже мира и впредь всегда будет актуальной. Ибо зло неустанно будет искать лазейки найти себе орудие и свить в них пагубное гнездо - зачинщиков новой войны. Я сознаю свой «недуг», что несколько перешагнув обычные пределы выступлений и утомил Вас, за что прошу ве-

ликодушно простить. Но это произошло по единственной моей любви к Вам, которую ношу в своем сердце.

От лица нашей Церкви и лично от себя разрешите мне еще раз сердечно приветствовать ВАС, Первосвятителей, Архипастырей Христовой Церкви и присутствующих делегатов Пятого Конгресса и от души пожелать всем Небесной помощи в богоугодных Ваших подвигах в благовестии Св. Евангелия, по сближению христиан под единый Божественный омофор Пастыреначальника Христа, за прочный и нерушимый мир, братство и сосуществование всех людей.

Вас же всех Всемилостивый Господь да сохранит в добром здоровье на многие счастливые годы успешно нести свидетельство Христово в народы, призывая их внимать своему спасению и быть глашатаями мира, братолюбия и справедливости.

Исполла эти Деспота!

ВІТАЛЬНИЙ ЛИСТ

ПРЕЗИДЕНТА РЕСПУБЛІКИ Д-РА ГУСТАВА ГУСАКА У ЗАГАЛЬНОХРИСТИЯНСЬКОМУ МИРНОМУ КОНГРЕСУ В ПРАЗІ

Шановні дами і пани!

З інтересом я прочитав листа, який ви послали мені із Вашого конгресу, що в цих днях відбувається у Празі.

Нас радує, що для Вашої роботи, в якій беруть участь понад 600 представників християнських церков з більше як 90 країн із усіх континентів, Ви обрали головне місто ЧССР, яке в однаковій мірі як вся наша країна має багату історію в боротьбі людства за життя без воєн, експлуатації і безглуздого нищення. Вже перед 600 роками на Карловому університеті учив поважати людську гідність і справедливість і виступав на захист миру великий християнський мислитель Майстер Ян Гус.

Наші народи багато разів у своїй тисячолітній історії зазнали і на власній долі випробували страхіття війни. Тому ми тим більше поважаємо те, що можемо вже четверте десятиріччя жити в мирі, присвячуватись творчій праці для розквіту нашого соціалістичного суспільства. Трудящі нашої країни будують соціально справедливе суспільство, яке поважає працю всіх чесних громадян незалежно від їх суспільного місця, національної і релігійної приналежності.

Чехословацька Соціалістична Республіка стоїть на стороні тих сил сучасного світу, які намагаються про те, щоб людство

могло жити в мирі, щоб припинилось озброєння і щоб зробились рішучі кроки для обмеження воєнних бюджетів, для заборони виробництва зброї масового нищення, включно нейтронної бомби.

Разом з Радянським Союзом та іншими соціалістичними країнами ми послідовно захищаємо покращання міжнародної ситуації і звільнення напруження. Ми в повній мірі на стороні пропозицій радянського уряду, реалізація яких позбавила б світ від страхіття нового ядерного конфлікту й уможливила використати засоби, які нині витрачаються на озброєння, в інтересі щасливішого життя людей.

Ми поважаємо діяльність Християнської Мирної Конференції, яка в минулих двадцяти роках допамагала спільному зусиллю прогресивним, демократичних і миролюбних сил світу в боротьбі за досягнення цієї мети. Тому і Уряд ЧССР з повним порозумінням вийшла назустріч, щоб мирний християнський парламент - V Загальнохристиянський Мирний Конгрес - міг відбуватися у Празі.

Я вірю, що і Ваша сучасна робота значно допоможе сповненню гуманних і благородних цілей, спрямованих до зміцнення тривалого миру і прогресу в світі і бажаю їй багато успіхів.

ПОСЛАННЯ

П'ЯТОГО ЗАГАЛЬНОХРИСТИЯНСЬКОГО МИРНОГО КОНГРЕСУ ЦЕРКВАМ І ХРИСТИЯНАМ УСЬОГО СВІТУ

Милі браття і сестри!

Поздоровляємо вас від імені нашого Господа Ісуса Христа, Який нас, шістьсот християн з вісімдесяти чотирьох країн світу із всіх шести континентів, скликав до Праги, де перед двадцяти роками виникла Християнська Мирна Конференція. Ми тут у червні 1978 р. всі спільно на V Загальнохристиянському Мирному Конгресі під гаслом «...щоб вів наші кроки на дорогу миру» (Лук. 1, 79).

Нашою головною темою є «Божий заклик до солідарності - християни за мир, справедливість і визволення».

Ми дякуємо Богу за те, як нас в останніх двох десятиріччях вів. Наш рух розрісся в справжню міжнародну організацію. Ще на останніх зборах у вересні 1971 р. було заступлено лише сорок дев'ять країн. Нині їх кількість зросла майже вдвічі. Ми були свідками того, що було скликано Азійський Християнський Мирний Конгрес в 1975 р., Африканський Християнський Мирний Конгрес в 1977 р., а Християнські Мирні Конгреси для Латинської Америки і Карібської області в 1978 р. Ми сталися признакою ООН

неурядовою організацією (НГО) і в головному осередку ООН ми маємо свою скромну канцелярію і постійне заступлення.

Ми стали свідомими,

1) що це був Божий заклик, який нас привів до заснування ХМК і що найглибше коріння нашого руху є в біблійній вісті,
2) що імпульси, що випливають з нашого руху, відбивають найглибші стремління людства за справедливий мир і що наші акції випливають із старання про майбутнє і про благо людства,
3) що найбільш придатний спосіб праці для єдності всіх християн є намагатись разом з іншими боротися за мир і справедливість для всіх людей.

I.

На своєму конгресі ми чули Божий заклик до солідарності, і це Послання передаємо вам. Солідарність християн має проявлятись обговоренням, яке відповідає біблійному посланню і в ньому ми єднаємося з усіма, що борються проти несправедливості й визиску, і з усіма, хто спільно працює й бореться за справедливіше, людськіше і вільніше життя в людському суспільстві.

Конкретно це означає, наприклад, ототожнитись в боротьбі за політичне й економічне визволення в т. зв. третьому світі. Це також означає працювати рука в руку з усіма, хто намагається побудувати соціально ліпше існування людства. Наша віра в Ісуса Христа, Який пожертвував своє життя за всіх людей, нас зобов'язує, щоб шукати цю солідарність разом з усіма людьми, не дивлячись на різницю в політичних поглядах і в ідеологічних переконаннях. Бог, наш Отец, створив всіх людей і в Ісусі Христі з'явив свою любов всьому людству. Дух Святий не розрізняє жодну границю Божої любові, якою наповнює наші серця. І ця Божа любов в Христу не знає жодних умов віри або сповідання для тих, до яких звертається. Християнська солідарність є солідарністю з другими, не лише між християнами навзаїм. Проявляється працею для миру і справедливості не лише в почуттях та побожних словах. Має ясну мету - людське суспільство, живучого в цій історії в мирі і в більшій справедливості та свободі. Ми знаємо, що Царство Боже не знайде в ітсорії ніколи тривалий і досконалий вираз. Але в історії втілився Син Божий і тут в історії мусить приходяче Боже Царство знайти свій і хоч недосконалий вияв в людських суспільних відносинах.

Християни не можуть замикатися виключно до мимосвітської побожності або бути байдужими до боротьби пригнічених і експлуатованих. Не можуть бути нейтральними і нерішучими там, де розходиться про мир і справедливість. Мусять діяти в історії, діяти солідарно з тими, хто бореться за мир і справедливість. Християни, які вирішили бути аполітичними або нейтральними, тим самим ототожнюються з несправедливими суспільними формаціями. Бути нерішучим означає не слухати біблійне послання. Солідарність

з іншими є невіддільною складовою частиною християнської слухняності Христа, нашого Господа.

Наша спільна боротьба за мир в солідарності з іншими нелегка. Люди нас часто не розуміють, іноді і наші друзі виступають проти нас, бо ми хочемо бути солідарними з іншими; часто мусимо поборювати розчарування. Але у всіх тяжких хвилинах нас скріплює віра в нашого Господа. Хрест Христа і Його Воскресіння завжди оживлюють нашу надію, укріплюють і втішають нас в стражданнях і безвихідності. Цар миру нам помагає в нашому безсиллі. Є нашою надією в кожній ситуації, а тому жодна ситуація не є для християнина безнадійною. Ця віра, ця любов і ця надія є особливими ознаками специфіки християнської праці для миру.

II.

Ми вдячні Богу, що праця для миру вже не є справою кількох одиниць. У всьому світі росте рух за мир. В зусиллі за мир, справедливість і визволення християни не самі і не завжди є на його чолі. Покірно співпрацюємо будь де у світі з тими, які ведуть цю боротьбу. Радуємось разом з людьми, зусилля яких було успішно завершено, наприклад, з героїчним народом В'єтнаму, Анголи і Мозамбіка. Однак успіх не може означати кінець нашого зусилля. В'єтнам все ще потребує соціальне й економічне відновлення; Ангола потребує зміцнити свою незалежність проти постійних спроб похитнути її національний суверенітет; Гвінея-Біссау, Мозамбік і майже всі політично визволені бувші колонії все ще потребують визволення економічне. Боротьба продовжується.

Світ ще ні здалека не живе в мирі і справедливості. Ситуація на Близькому Сході все ще є вогнищем напруження, що загрожує миру в світі. В Південній Америці, Намібії і в Зімбабве триває расистський гніт. В багатьох країнах Латинської Америки є фашистська військова диктатура. Все ще роздмухується холодна війна. Неоколоніалістська експлуатація набуває нових, насильницьких форм. Ліквідацію все ще потребують рештки колоніалізму. Торгування зброєю і перегони в озброюванні набувають жахливих розмірів. Щодня у світі витрачається на озброювання один мільярд доларів, в той час як половина світу страждає від нестачі продуктів, освіти і лікарського піклування. Розвиваються нові ще більш нелюдські зброї масового нищення. Нейтронна бомба є грубою образою людськості і наближує знову страхіття нової війни тим, що стирає ріщницю між конвенційною і нуклеарною зброєю. Чи можуть християни бути байдужими до цього?

Нас радує звільнення напруження в Європі. Ми вітаємо його так само як заключний акт з Хельсінкі. Підтримуємо повністю здійснення всіх його постанов. З жалем слідкуємо за спробами розв'язати воєнну істерію і зростання перегонів в озброєнні аж до безглуздя, коли декотрі говорять про неминучість третьої світової війни, щоб таким чином просунути свої егоїстичні

інтереси. Звертаємось до всіх християн, щоб підтримували зусилля по зміцненню політичного звільнення, яке було б поповнене слідуючим обговоренням про звільнення напруження у військовій області. Успішне завершення САЛТ II і розпочаття переговорів САЛТ III було б першим кроком в цьому напрямі. Нас радує, що було скликано X особливе засідання ООН, присвячене роззброєнню. Всіх 169 членських країн нині беруть участь у переговорах про повне роззброєння. Цей план признає визначну роль неурядовим організаціям в праці по роззброєнню. Поглиблюймо своє зусилля в солідарності з владами і народами світу і з ООН в їх стремлінні побудувати світ без зброї, світ справедливого миру.

Мир у світі - це більше як становище без воєн. Нема миру без справедливості. Сотні мільйонів людей світу досі не визволились з іга неоколоніалізму. Воєнно-промисловий комплекс хоче посилити свою владу і свою експлуатацію світу за допомоги наднаціональних товариств, поширюванням перегонів озброєння, новими перепрацьованими формами антикомуністичної пропаганди і зневжиттям боротьби за основні людські права.

Солідарність в мирній праці означає також об'єднатися в боротьбі за визволення. Вперше в історії християнства виникає для християн необхідна потреба і велика можливість співпрацювати з людьми, що зголошуються до інших релігій або які без віросповідання. ХМК працює солідарно з всіма секулярними і релігійними мирними рухами, які щиро намагаються досягти визволення і справедливість. Протестуємо проти практик холодної війни, що маніпулює іноді і з християнським посланням так, щоб підтримувало структури гніту й експлуатації.

Наше ставлення до людських прав ясне. Ми захищаємо основні людські, права, з яких підкреслюємо:

1) право на засоби життя і на суспільно корисну роботу для всіх
2) право всіх на лікарське піклування і на освіту
3) право всіх на вільне і відповідальне проявлення власної свідомості.

З жалем слідкуємо стремління використати справу людських прав для пропагандистських цілей. Звертаємось до церков і християн, щоб були пильними і щоб не дали себе зневжити силами утиску і неоколоніалізму.

Запевняємо своєю підтримкою ООН як великий засіб, який нам дав Бог для збереження миру і для зусилля про благо всього людства. Запевняємо своєю підтримкою Всесвітню Раду Церков в її праці для миру на землі. Ми зобов'язані екуменічному руху, якого ми є скромною, спеціалізованою, але, на нашу думку, і визначною складовою частиною.

III.

Наближаємось до кінця нашого тисячоліття. Ще дві десятиріччя і будемо відмічати двотисячорічний ювілей Різдва нашого Спасителя Ісуса Христа, Царя Миру. Як ми, його послідовники, приготуємось до цього дня?

Що нам принесе кінець другого тисячоліття? Знищимо своєю зброєю і

своєю несправедливістю самі себе і цю планету? Або використаємо ці останні дві десятиріччя для того, щоб створити світ, в якому буде більше справедливості, більше миру і більше достойності людського існування? Будемо далі живити полум'я власної снаги по багатству, вичерпувати багатство землі, знечищувати своє середовище, пригнічувати народи і з цієї планети роботи справжнє пекло для мільярд бідних і експлуатованих, так само як для декотрих з тих, що живуть в багатстві? Або опоясаємо свої бедра до праці для миру і будемо дивитися на Господа, щоб наші кроки спрямував на дорогу миру?

Ми, християни, єднаємося з усім людством для здійснення послання, яке перед двома тисячоліттями принесли ангели бідним віфлеємським пастирям: «На землі мир». Знову підкреслюємо зобов'язання своєї віри в Ісуса Христа у зв'язку нашої солідарності з всіма людьми, що прагнуть здобути справедливість і мир і які борються проти експлуатації та гніту. Дякуємо усім церквам і християнам на всьому світі, які стоять за нами і які підтримують нашу працю. Декотрі з цих церков стояли з нами вже при виникненні нашого руху і повністю підтримують його протягом всього його існування. Перед п'ятдесяти роками видав у цьому місті, в Празі, заклик за мир і роззброєння Всесвітнє об'єднання для підтримки міжнародної дружби за допомоги церков. Нині цей заклик стався як більш необхідним, так і більш здійснимим. Закликаємо всіх християн і всіх людей у всьому світі, щоб 2000 рік назвали роком миру і щоб останні два десятиріччя присвятили виконанню обширної програми, метою якої було б загальне і повне роззброєння до 2000 року. Закликаємо всіх, щоб в кожній ситуації підвищили своє зусилля, вірячи в Того, Хто покликав нас до солідарності і Який Єдиний може привести наші кроки на дорогу миру.

«А Сам Господь миру нехай завжди дасть вам мир усяким способом» (2 Сол. 3, 16).

ЗАКЛИК

П'ЯТОГО ЗАГАЛЬНОХРИСТИЯНСЬКОГО МИРНОГО КОНГРЕСУ ДО УРЯДІВ

Ваша Ексцеленція!

Прийміть вітання від 606 християн з 84 країн, що зійшлися вкінці червня 1978 р. в Празі на П'ятому Загальнохристиянському Мирному Конгресі. Многим з вас ми дякуємо за підбадьорення, яке ви проявляли до нас тим, що ви нам послали послання; іншим між вами дякуємо за допомогу і підтримку, яку проявляєте до діла Християнської Мирної Конференції у всіх країнах.

ХМК є всесвітньою мирною організацією в боротьбі за мир, що була заснована саме перед двадцяти роками тут в Європі, в Празі, в часі, коли треба було пробуджувати християнську свідомість проти небезпеки атомного озброєння. Протягом двадцяти років своєї діяльності наш рух став місцем,

де зустрічаються християни різних сповідань і деномінацій, які бажають підтримувати побудувати тривалий мирний порядок і справедливість. В минулих роках установленням регіональних мирних конференцій була створена база для праці ХМК в Азії, Африці, Латинській Америці і Карбіській області. ХМК є акредитованою неурядовою організацією в рамках ЕКОСОК. Ми виразили повну підтримку цілям ООН.

Наш 5 Загальнохристиянський Мирний Конгрес дійшов до таких висновків:

Завдяки стремлінню урядів і державних діячів, що бажають нормалізувати міжнародні відносини в дусі миру і порозуміння, процес звільнення досяг значного прогресу. Вирішальний вплив в цьому напрямі мав мирний рух і воля народів. Ми привітали факт, що появились такі нові елементи в міжнародних відносинах.

Однак ми були змушені усвідомити собі такі факти: озброєння продовжується, знову і знову стимулюється розвитком нової зброї; небезпечна нейтронна зброя, що ще і далеко не виключена, нас особливо знепокоює, бо ми зобов'язані пошаною до життя. Вогнища напруження в Африці, на Середньому Сході, в Азії і Латинській Америці, не дозволяє нам бути спокійними ні думка і коли розходиться про Європу, де ситуація трохи звільнилась по Хельсінкі 1975 р., але вона знову і знову опиняється в небезпеці. Расова дискримінація, голод, низький ступінь розвитку, несправедливість постійно нападають на свідомість людства. Хрестові напади пропаганди отруюють міжнародні відносини і придушують атмосферу довіри.

Віч-на-віч такій небезпеці велика важливість припадає стремлінню урядів і державних діячів, які вважають своїм обов'язком усунути з міжнародних відносин всі моменти, що торпедують мир, і зробити процес звільнення у всіх його розмірах необхідним. У цьому зв'язку дуже важливими являються стреління всіх рухів, партій і громадської думки, що сприяють справедливості і визволенню під знаменем солідарності.

Всі ми свідомі складності ситуації, в якій ви мусите приймати своє рішення. Однак одночасно ми були б раді, щоб ви знали, що народи - а між ними і християни - відчувають, що нині треба зробити більше: більше для процену звільнення, особливо поки розходиться про роззброєння; більше в рішенні вогнищ небезпеки на Середньому Сході і в Латинській Америці, в Азії і в Африці, а перш за все в Південній Африці, в Зімбабве і в Намбії; більше в смислі справедливості в міжнародних економічних відносинах.

Ми відчуваємо, що мало б бути - на основі особливого засідання ООН - прийняте ясне рішення для припинення розвитку дальшої зброї і для поступового роззброєння. Так само мали б бути прийняті кроки в тому напрямі, щоб була сповнена в Найробі прийнята програма УНКТАД і рекомендації двох особливих засідань ООН про новий економічний порядок. Так само мав би бути формульованим кодекс обговорень з метою ефективного контролю наднаціональних корпорацій.

І накінець: ми знаємо, що сотні мільйонів людей мріють перемогти голод і нестачу, розвинути свою творчість і над усім досягти найвищого людського права, права на мир. Дивлячись на це, вважаємо необхідним, щоб обидві конвенції про людські права, прийняті перед 30 роками, ратифікували також і ті країни, які це досі не зробили. Солідарно стоїмо на стороні тих, які виступають за тривале мирне будівництво світу, за справедливість і за розвиток.

Гадаємо, що треба підняти роль неурядових організацій, що борються за мир і справедливість, бо ці організації можуть робити багато справ, які поки що уряди не можуть виконувати. Вони мали б конструктивно співпрацювати в ширині, визначеній Хартією ООН. Ми стоїмо на вашій стороні у всіх зусиллях в боротьбі за мир і справедливість.

Защита мира — охрана жизни на земле

(ПЯТЫЙ ОБЩЕХРИСТИАНСКИЙ МИРНЫЙ КОНГРЕСС, ПРАГА 22—27 1978 Г.)

Бог есть начало существования жизни на земле, а поэтому жизнь является ценнейшим даром Божиим. В жизни Бог открывается человеку, а чрез любовь мы находим Бога. Верою же получаем новые познания о величии Божии и Его Промышлении о нас. Наша жизнь поддерживается не только питанием, но и чувством взаимности, в диаконии. Цель земной жизни в обществе есть проникновение всех ее явлений любовью, что и плохую жизнь претворяет в добрую, творческую, полезную для всех людей. Жизнь — это дар, в котором Бог проявляет Свою силу. Она несет на себе печать благословения Божия (Быт. 1, 28). Внимающий слову Божию христианин правильно считает жизнь другого человека неприкосновенной. Ибо и Сам Творец наш Господь оградил жизнь человека заповедью: «Не убий!»

Вот что побудило 20 лет назад членских церквей Экуменического Совета Чехословакии образовать Христианскую Мирную Конференцию 1957 г. С тех пор все больше к ней стали присоединяться христиане, сначала Европы, а позже своей деятельностью она стала расширять свои горизонты влияния и на иные континенты мира. Ее авторитет стал расти, вносить дух миротворчества в массы, мобилизируя добровольные сторонники за мир и сосуществование людей. Ныне мы очевидцы того, что Господь щедро благословил добрые усилия делателей — миротворцев. ХМК ныне настолько разрослась, что из нее образовались

Азиатская, Африканская и Латино-американская Христианская Конференция. ХМК сначала созывала в небольшем количественном составе Конференции, но с 1961 года в известных промежутках она стала созывать расширенное заседание, которых до сего дня осуществилось уже 5. К ним предварительно предшествовала тщательная подготовка, равным образом и к ПЯТОМУ Конгрессу. Членские церкви, богословские факультеты, в том числе и наш ПБФ и Регион. Объединение ХМК научно и практически глубоко разработали тематику Конгресса (дальше ВМС). Но этим нисколько не отнималась полная свобода делегатов ВМС излагать свой взгляд в дискуссии. Но разработанные материалы у нас конструктивно обогатили содержание ПЯТОГО ВМС.

Само содержание Конгресса было продиктовано теми насущными вопросами и проблемами, нарушающие мир, с которыми делегаты пришли на ВМС с разных концов мира, а которых мы также узнаем из коммуник. сообщений и печати. Так наша прекрасная Прага в 22—27 июня с. года была свидетелем большого форума Всехристианского Мирного Конгресса, состоявшего с 560 делегатов, кроме наблюдателей, гостей и корреспондентов из 84 стран мира, Азии, Африки, Австралии, Латинской Америки и Европы. Главной темой ВМС была: «Призыв Божий к солидарности — Христиане за мир, справедливость и освобождение». Реферат на эту тему зачитал вицепрезидент ХМК Д-р Р. Андриаманджато (Африка). Он в начале своего выступления горячо поблагодарил г. Президента и Чехословацкое Правительство за предоставленные прекрасные условия работы ВМС. В его обширном реферате отражалась религиозная и практическая основа необходимости защиты мира, который является делом всех людей без исключения.

Открывая V Конгресс, Президент ХМК Митрополит Ленинградский и Новгородский Д-р Никодим, сердечно приветствуя всех участников ВМС, братьев и сестер миротворцев, подчеркнул, что христиане поняли свою обязанность объединить свои ряды в общем усилии борьбы за сохранение полного и справедливого мира. То, что Пятый Конгресс ХМК возбудил огромный интерес, свидетельствует полученные поздравления в адрес Конгресса с наилучшими пожеланиями достичь желанной цели МИРА на земле. ВМС поздравил глубоко содержательными Посланием г. Президент ЧССР Д-р Г. Гусак, Генеральный секретарь ООН К. Вальдхайм, Председатель Совета Министров СССР А. Косыгин и другие из 16 стран правительства и выдающиеся лидеры партий, как В. Брандт и др., что придало большой авторитет Пятому Конгрессу ХМК. Кроме того, среди большого количества делегатов приняли участие наивысшие церковные представители, как Святейший Патриарх Русской Православной Церкви ПИМЕН, Грузинской Церкви Патриарх-Католикос Илия, Болгарской Церкви Патриарх Максим, Польской Церкви Митрополит Василий и от нашей Церкви митрополит Дорофей. Содержательные их выступления и послания Правительств к Конгрессу придало ему всемирное значение и вдохновило делегатов в их работе в пленуме, комиссиях и подкомиссиях. Кроме вышеупомянутого главн. реферата, прозвучали перед участниками и следующие: «Разрядка напряженности — разоружение — сотрудничество»; «Освобождение и христиане»; «Главные вопросы справедливости и права человека». Генеральный секретарь ХМК еп. К. Тот выступил с обширным отчётным докладом о работе ХМК от 1971 г. Пленум был разделен на следующие 4 рабочие Комиссии: 1. Богословская, 2. Международные вопросы и о мирных структурах, которая разделила работу на 5 подкомиссий: а) Латинская Америка, б) Европейская безопасность, в) ООН, г) Разоружение, д) Средний Восток.

3 Комиссия занималась вопросом: «Экономическое освобождение и развитие». 4 Комиссия: «Антирасизм». Кроме упомянутой тематики, осуществилась встреча по континентах, в которых делегаты занимались специфическими вопросами и проблемой по отдельным континентам: Европа, США, Латинская Америка, проблема Карибской области, Азия, Африка и Австралия, встреча женщин и молодежи. Все они образовали отдельные группы, в которых обсуждались актуальные вопросы в связи с укреплением мира. Каждому учаснику в этих рабочих группах можно было убедиться, как глубоко дискутеры проникались в существо дела, проявив уважение друг друга, ибо цель у них едина, добиться, справедливого и прочного мира. Все они стремились представить пленуму ясную картину положения в кратком изложении, которые отчёты вошли в документы ВМС.

Кроме отчётов рабочих групп, Пятый Конгресс принял еще ДВА важных документа: «Обращение к христианам всего мира» и «Обращение к правительствам всех государств мира». Оба документы полностью будут напечатаны. Во втором документе ВМС осудило план США произвести новый вид — нейтронного оружия. Конгресс с удовлетворением отметил заседание ООН по разоружению и что 2000 год объявлен ЮБИЛЕЙНЫМ ГОДОМ МИРА и пришествие на землю Господа нашего Иисуса Христа. ПЯТЫЙ КОНГРЕСС ХМК засвидетельствовал действительность, на какую высоту всемирного авторитета и значения достигла ХМК под мудрым руководством ее Президента, Митрополита

Ленинградского и Новгородского Никодима и Генерального секретаря еп. К. Тота.

Все заседания в пленуме и в рабочих группах начинались и оканчивались чтением Свящ. Писания, проповедью и молитвой. Заключительное заседание пленума избрал голосованием новое руководство ХМК. Президентом стал бывший ген. секретарь Д-р Кароли Тот, епископ рефор. Церкви Венгрии. А почётным президентом избран Митрополит Никодим. А также отступающие бывшие вицепрезиденты, за ними было оставлено это почётное звание. Был избран 137-членный Комитет по продолжению работ, председателем которого избран Митрополит Киевский Филарет. Членом этого Комитета от нашей Церкви избран митрополит Дорофей. Пленум также избрал 37-членный оперативный Рабочий Комитет, Был одобрен новый Статут ХМК.

27 июня ПЯТЫЙ КОНГРЕСС окончил свою работу. Высокопреосвященный Митрополит Никодим, почётный Президент, подал анализ результатов заседания, которые высоко оценил. Поблагодарил всех участников Конгресса и призвал их не покладая рук, активно прололжать работу на миротворческом поприще. И совершил глубокосодержательную молитву, поблагодарив Господа за Его неоскудевающую помощь и покорной душой просил не оставлять нас и всех людей доброй воли в гуманном деле — умиротворение всего человечества. Следующего дня, 28 июня, заседал с утра новоизбранный Рабочий Комитет ХМК, который подробно обсудил перспективный план работы и избрал 19-ти членный Международный Секретариат и двух заместителей генерального секретаря ХМК. После окончания заседания Рабочего Комитета сошелся на первое совещание и Комитет по продолжению работ, который занимался обсуждением вопроса деятельности ХМК. Он избрал 9 вицепрезидентов, в состав которого из ЧССР избран Ген. епископ Лютеранской Церкви Словабран пастор Чешскобратской Евангелической Церкви. Любомир кии. Д-р Ян Михалко, а Ген. секретарем ХМК единогласно из-Миржейовский, испытанный активный деятель ХМК.

Вот краткий информативный анализ заседания ПЯТОГО КОНГРЕССА ХМК, документы которого будет приносить на своих страницах наша церковная печать. Это будет призывом членов нашей Православной Церкви, каждому на своем месте вносить свой посильный вклад в гуманное дело укрепления мира. Это благословенное дело напоминает каждому христианину начинать укреплять мир от самого себя, вносить мир в своем сердце, в совести, мир с Богом, стремясь к христианскому совершенству, вносить мир в кругу своего семейства, на своем месте работы и везде среди людей. Мы усердно молимся, да благословит Господь и предстоящую работу ХМК и труды всех людей доброй воли. Внимательному христианину не нужно слишком много обдумывать вопрос, что надо сделать, дабы наша воля стремилась исполнять волю Божию. Если мы руководимся св. Евангелием, оно научает нас, каково наше отношение должно быть к Богу и ближнему. Господь призывает нас неустанно быть бдительными. Нельзя забывать, что мы отдаем отчёт Богу о событиях, в особенности наносящих угрозу жизни людей. Жизнь людей есть самодвижущийся круг, который из малого зародка расходится во все стороны в новые и все большие круги продолжения жизни. Но каждая часть этого «круга» имеет связь со своим Источником жизни и бессмертия Господом. Будем во имя Господне беречь мир, а тем и жизнь на земле.

Участник Конгресса.

Докторский диспут в Московской духовной академии

14 апреля 1978 г. состоялся докторский диспут профессора Константина Ефимовича Скурата по Церковной истории на тему: «Поместные Православные Церкви».

Перед защитой диссертации секретарь Ученого Совета Академии Михаил Степанович Иванов зачитал биографию докторанта и список его трудов.

Константин Ефимович Скурат родился в 1929 г. в деревне Комайск, Докшицкого района, Витебской области.

Получив среднее образование, он с отличием оканчивает в 1951 г. Минскую духовную семинарию, а в 1955 г. Московскую духовную академию с ученой степенью кандидата богословия за написанное им курсовое сочинение на тему: «Христианское учение о молитве и ее значении в деле нравственного совершенствования». Совет Академии оставил К. Е. Скурата при Академии в качестве профессорского стипендиата с одновременным преподаванием в духовной семинарии. Молодым преподавателем в течение года был составлен стипендиатский отчет на тему: «Митрополит Платон, его жизнь и деятельность».

В 1964 г. К. Е. Скурат был избран доцентом. 1. октября 1970 г. им была успешно защищена магистерская диссертация на тему: «Сотериология св. Афанасия Великого». С 1971 г. по 1978 г. он участвовал в разных церковных мероприятиях в качестве члена делегаций Русской Православной Церкви.

В настоящее время проф. К. Е. Скурат преподает Общую Церковную историю в семинарии, Патрологию в академии, Православные Церкви и Заграничные учреждения Русской Православной Церкви в аспирантуре.

С 1958 г. по 1978 г. были опубликованы его 23 статьи в «Журнале Москов-

ской Патриархии», 18 статей в «Голосе Православия», 2 статьи в «Православном Віснике» и 3 статьи в «Богословских трудах».

2 ноября 1977 г. в Совет Академии им была подана диссертация на соискание ученой степени доктора церковной истории.

Докторская работа К. Е. Скурата состоит из 4-х основных томов и 4-х дополнительных. В диссертации представлена история Грузинской, Сербской, Болгарской, Румынской, Кипрской, Албанской, Польской, Чехословацкой и Американской поместных православных Церквей.

И. Фейсак; студент III го курса МДА.

Літургія і духовність

Духовна єдність між Христом і кожним віруючим в Церкві поступово досягає того ступеня, на якому можемо сказати, що Христос є в нас, а ми в Христу. Це означає, що Він не лише є основою і главою Церкви, але і життям, «початком, основою і передумовою кожної діяльності», як засвідчує про це св. Георгій Синаїт. І оскільки ця єдність найбільш відчутно проявляється в Літургії і в усьому літургійному й молитвенному житті, то вони теж, без сумніву, стаються основою і джерелом духовного життя віруючої людини, а доповнюючі це життя аскетичні стремління є результатом, плодом і продовженням того самого життя Христа між віруючими і в них самих. «Лише ця літургійно-асктетичний досвід і ця представа про життя, цей літургічно-асктетичний етос, що так характерний для Православ'я, відкриває фактично основна правда християнства взагалі, правда Письма святого і св. Традиції, що «Так бо Бог полюбив світ, що рав Сина Свого Однородженого, щоб кожен, хто вірує

в Нього, не згинув, але мав життя вічне» (Йоан 3, 16; Єрм. Євтич в «Дух. культ»., 1977, стор. 4). І це літургійно-духовне життя Православ'я свідчить про те, що посередництвом святої Літургії всі вірники як Церква, як тіло Христове ототожнюються з самим Христом і таким чином творять «одно в Христу», як це багато разів підтверджує св. апостол Павло (Гал. 3, 28), або як про це говорить св. Йоан Златоуст, всі стаємося «одним Христом» (Бесіда 8, 2 на посл. Кол.), учасниками Його помазання, учасниками дарів Духа Святого.

Дух Святий є Той, Хто все завершує і наповнює, але не діється це лише у св. хрещенні і в св. Літургії, але і в загальному аскетичному подвизі і духовному житті віруючої людини. Під назвою аскеза, асктетичне життя не треба собі уявляти лише монашеське життя, життя анахорета в пустині і т. п., оскільки аскетизм, аскетичні стремління, самозаперечення, стремління по вищому ступені християнської досконалості, - все це є в однаковій мірі потрібне як монахові, так і простому віруючому. Ісус Христос ясно й однозначно сказав, Царство Боже здобувається з намагою, що не здобудуть його ті, що намагаються про це, ті, що є рабами гріха і що не доклали ні трохи зусилля (подвигу), щоб позбавитися зла і гріха (Мт. 6, 33; Мк. 10, 14; Лк. 9, 62; Дії 14, 22), а одночасно вказує на тих, що намагаються про це і дає й раду, як досягати духовну досконалість, як духовно відродитись, щоб бути гідними Царства Божого - отже життя вічного, життя в Бозі (Мт. 26, 29; 5, 10; Лук. 6, 20; Йоан 3, 5 та ін.). І це зусилля досягти Царства Божого - це є християнський аскетизм, тобто стремління про християнській досконалості, бо лише люди чистого серця увидять Бога (Мат. 5, 8). Отже, аскетом має бути кожен добрий християнин! В цьому нашому стремлінні нам допомагає Дух Святий, якого ми придбали за Божим Завітом посередництвом хрещення і який кожного з нас охочий утверджувати і освячувати своєю милістю, щоб бути подібними Христу (Христоносці). Він нас робить святими і носіями Духа (Духоносцями), отже робить нас людьми духовними - носіями Бога (Богоносцями), як про це висловився св. Ігнатій Антиохійський у своїх прекрасних посланнях. І це для ап. Павла стало причиною, що у своїх посланнях називає християн «святими» (Еф. 1, 1; Кол. та ін.). Без Духа Святого нема ні святості, ні освячення. Не може бути ні справжнього духовного життя, ані товариства і близості з Богом. Св. Афанасій Великий, людина з великим аскетичним досвідом, про це говорить: «Без Духа Святого ми чужі для Бога і ми віддалені від нього, і лише через товариство Духа ми

возз'єднані з Божеством» (Проти аріан 3, 2). Подібно висловлюється і св. Василій Великий: «Нема посвящення без Духа Святого» (Слово 38). Св. Симеон Новий Теолог говорить: «Ніхто не може бути названий справді віруючим, коли не отримав Духа Святого . . , бо лише товариство із св. Духом нас робить близькими і учасниками Божої природи» (Морал. повч. 4 і 10, а також 2 Петр. 1, 4). Всі ці вислови говорять про те, що Дух Святий нам даний від Бога заслугою Ісуса Христа, щоб був у Церкві Дарчим життя, Утішителем, Освятителем, Захисником, іншими словами, щоб нас робив подібними Богу. І вселенність Церкви заснована на повноті дарів Духа Святого, якими визначається Церква і що робиті її Єдиною і Вселенною (св. Кирил Єрусалимський, Катех., 18, 23 і 17, 23). На цей елемент Соборності Церкви вказували многі з видатних отців Церкви як на основний і вирішальний. Тому і помісна Церква (локальна Церква) в своїй основі є Церквою Божою, Церквою загальною, локалізованою на певному місці. Лише так ми зрозуміємо вислови апостола Павла, який однозначно сповідував єдину, святу, вселенську і апостольську Церкву і все ж говорив про Церкву Божу в Ефесі, Корінфі, Колосеї і т. п.

Внаслідок цього духовність в Православній Церкві випливає в цілому з Літургії, є повністю христологічна і пневматологічна, а це говорить про те, що вона робить духовними тих, які живуть в ній як її живі члени, уди її тіла, главою якого є Христос. З цього погляду духовна людина в православ'ї не та, яка визначається певними моральними засадами, але та, яка є носієм Духа Святого або, за словами апостола Павла, «храмом Духа Святого», практичне життя якої проявляється в діях справедливості і плод посвячуючого впливу Духа в ній. В аскетичній літературі Сходу ті дари Духа Святого називають «чинами», «аскетичним подвигом» і «цнотливістю». Отже, вони духовного характеру, здобуті від Духа Святого, Його впливом у нас і тісно пов'язані з літтургійною основою Церкви. Тому і той найбільш віддалений аскет в пустині був завжди в повній єдності з Церквою, з її літургійним життям і брав повну участь в духовному рості і зростанні Церкви. Результати їх духовних стремлінь і нині є неоцінимим скарбом і джерелом повчання для тих, які залишались в коловороті буднів і активно повнили свої суспільні, культурні, родинні та інші послання. Так члени Церкви навзаїм духовно збагачуються, оплодняються, розділяються на результатах свого духовного досвіду, а це все під правлінням Духа Святого корисне для загального росту тіла Церкви. І це забороняє тому, щоб члени Церкви не опинилися

в ізоляції від всього церковного товариства, хоч у випадку людини це не треба вважати абсолютним. Практичне життя нас не раз переконує про те, що в Церкві є і такі члени, які через свою холодність дістаються до такої ізольованості і не відчувають потребу активного суспільного життя, респективно перестають відчувати справжнє життя Церкви в єдності всіх її членів. Проявляється як в єдності приходу, так і у взаємовідносинах приходів навзаїм, єпархій взаємно і в остаточному результаті тут може бути ізольованість і в міжцерковних відносинах, отже між окремими помісними церквами, що часто дуже болюче відчутне і це має поганий вплив і на всю Церкву. В історії Церкви не раз це мало результат і таке відчудження, що сталося одним фактором розколів, конфліктів, непорозумінь і тим самим і втрати братньої любові в Церкві. В сучасному періоді весь християнський світ відчуває цю проблему відчуженості дуже реально, і це має місце як у відносинах між окремими православними церквами, так і у відносинах між християнськими церквами взагалі. І екуменічний рух, метою якого є повторне возз'єднання християнства, має що робити з проблемою ізольованості і відчуження, що набувало протягом часу характер національний, культурний, теологічний, практичний і т. п. Однак початок цього відчуження, ізольованості має своє коріння всюди там, де люди відчужуються навзаїм і починають втрачати свідомість духовної співналежності в Церкві як уди тіла Христового, а храми Духа Святого із усіма наслідками цієї співналежності.

Тому потрібно зробити все тому, аби питання духовності і її зв'язку з літургійним життям в Церкві були предметом першого інтересу нашої Церкви, особливо священиків, аби було відновлено свідомість аскетизму в тому першопочатковому християнському розумінні, аби була поглиблена здорова церковність і екклезіологічне почуття і розуміння всіх сторінок духовного життя, аби було поглиблене пізнання пнеуматології, тобто вчення про послання Духа Святого в Церкві, бо це все фактори, без яких релігійне життя віруючого чоловіка стається формальним, неплідним, не має своє логічне обгрунтування, духовну і внутрішню потребу і привабливість, а потім шкода нарікати на релігійне падіння і послаблення віри серед людей. Справжня віра і життя можливі лише тоді, коли для їх існування не хибить ніщо з того, на чому залежні і без чого не можуть існувати.

Прот. д-р Штефан Пружинський.

Із життя наших приходів

Койшов:

Преосвящений владика Николай при обході храму дня 2 липня 1978 р. на храмовім торжестві св. апостолів Петра і Павла.

Преосвящений владика звертаєся до вірників . . .

З життя Пряшівської єпархії

АРХІЄРЕЙСЬКІ БОГОСЛУЖЕННЯ

● Преосвященний Владика Николай, єпископ Пряшівський, відслужив архієрейську св. Літургію в кафедральному храмі в Пряшеві у неділю 9 липня ц. р. разом з пряшівським духовенством. Проповідь сказав Преосвященний Владика Николай.

● 23 липня ц. р. Преосвященний Владика Николай відслужив св. архієрейську Літургію в кафедральному храмі в Пряшеві і звернувся із словом до вірників.

З життя Михалівецької єпархії

ТРАДИЦІЙНІ ХРАМОВІ ТОРЖЕСТВА

● 2 липня ц. р. відбувалися храмові торжества в православному храмі в Марковцях з нагоди св. Петра і Павла. Богослуження за великої кількості вірників служив о. прот. Юрій Лович з Фалкушовець разом з о. Михайлом Федичем, настоятелем приходу. Проповідував о. Ю. Лович.

● 2 липня ц. р. одпустові богослужби відбувалися в Брезині з нагоди свята св. Петра і Павла, які справляв о. Юрій Качала, настоятель приходу.

● Натхнення і духовну радість проживали православні вірники в Блатних Реметах та з околиці 9 липня ц. р., бо вперше відбувались богослуження в храмі з нагоди наших слов'янських равноапостолів св. Кирила і Мефодія. Богослуження за великої участі служив о. прот. Йоан Хома, директор ЄР, за співслуження о. Йоана Мантича, настоятеля приходу. Перед св. Літургією відбулось освячення дзвона. Проповідь з нагоди свята сказав о. Хома.

ІМЕНИНИ ВЛАДИКИ КИРИЛА, ЄПИСКОПА МИХАЛІВЕЦЬКОГО

● У день свята равноапостолів св. Кирила і Мефодія 5 липня ц. р. о. прот. Йоан Хома, директор ЄР, від імені духовенства і вірників Михалівецької єпархії, працівників ЄР, а також від свого імені сердечно поздоровив Преосвященного Владику, єпископа Михалівецького, з нагоди його іменин і пожелав йому доброго здоров'я, много успіхів на ниві св. Православ'я. Одночасно Владикові було передано букет живих квітів.

ПРИСВОЄННЯ НАГОРОД

● Саном протоєрея за успішну духовну роботу Преосвященний владика Кирил, єпископ Михалівецький, нагородив таких священиків:

О. тит. архідекана Штефана Горкая, настоятеля православного кафедрального храму в Михалівцях.

О. тит. архідекана Петра Семанца, настоятеля православного приходу в Поздишовцях.

Обидвох священиків поздоровляємо з нагоди високої церковної нагороди і до дальших років на користь св. Православ'я желаємо їм багато здоров'я і щедрого Божого благословіння.

АРХІЄРЕЙСЬКІ БОГОСЛУЖЕННЯ

● У неділю, 9 липня ц. р. з нагоди свята слов'янських равноапостолів св. Кирила і Мефодія в православному кафедральному храмі в Михалівцях архієрейську св. Літургію служив Преосвященний Владика Кирил,